
Alle geestelijke zorg is weerloos

Jean-Jacques Suurmond

Een gedicht van Lucebert heet *De zeer oude zingt*. Oorspronkelijk denkt hij bij die 'zeer oude' waarschijnlijk aan de voor-socratische Parmenides, de filosoof van het zijn. Daar gaat het om: om zijn. Is niet het doel van geestelijke verzorging dat zeer oude mensen gaan zingen? Je mag ook invullen: zeer gehandicapte of zeer zieke of zeer criminele mensen. Als het maar zeer doet. Daardoor kan een mens namelijk genezen worden van de illusie dat hij zijn leven in eigen hand heeft.

De zeer oude zingt:
Er is niet meer bij weinig
Noch is er minder

Het leven is er of het is er niet, daar hebben we geen controle over. 'Alles wat God doet,' zegt Prediker, die oud, wellicht zeer oud was, 'doet Hij voor altijd. Daar is niets aan toe te voegen, daar is niets aan af te doen. God doet het zo opdat we ontzag voor Hem hebben.'

Nog is onzeker wat er was
Wat wordt wordt willoos

De oorsprong van de dingen, wat er was, is onzeker, blijft verborgen. En aan wat zich morgen, in de toekomst, ontwikkelt kunnen we niet onze wil opleggen. Het leven heeft een eigen, objectieve dynamiek. 'Alles heeft zijn tijd,' zingt Prediker.

Eerst als het is is het ernst

Pas als het leven is, hier en nu, wordt het ernst. Hoe zijn we aanwezig? Dat bepaalt de kwaliteit van ons leven, ook in het verzorgingshuis, op de afdeling of achter de tralies.

Het herinnert zich heilloos
En blijft ijlings

Het hier en nu piekert niet over het verleden en ijlt voortdurend voorbij, zonder dat we er greep op hebben. Wat je net dacht, een seconde terug, is alweer voorbij. En nu ook wat je daarna dacht.

Alles van waarde is weerloos
Wordt van aanraakbaarheid
Rijk
En aan alles gelijk

Misschien wel de bekendste regel uit de Nederlandse dichtkunst. 'Alles van waarde is weerloos': leven dat waardevol is, is kwetsbaar. Het vraagt dat we onze controle loslaten en ons overgeven aan het moment. Dan kunnen we het leven aanraken of erdoor geraakt worden. Dat maakt rijk, zoals elke geestelijk verzorger weet die in een gesprek zomaar een onverwachte verdieping meemaakte. Hier doe ik het voor, denk je dan bij jezelf

'Rijk en aan alles gelijk': namelijk gelijk aan alles wat werkelijk leeft. Dat is het leven met God, bevrijd uit ons armoedige, beheerste bestaan.

Als het hart van de tijd
Als het hart van de tijd

Deze laatste regel is de belangrijkste, benadrukt door de herhaling. Het hart van de tijd is de binnenkant van de tijd: de eeuwigheid, zeg maar God. In een echte ontmoeting vergeet je de tijd. Is er al een uur voorbij? denk je dan verbaasd. Je raakt elkaar, raakt de Eeuwigheid. Een duif daalt neer, een windvlaag vult het huis. En zowel jij als de zeer oude, of zeer zieke of zeer criminele tegenover je beseft: alles is ten diepste goed, is God. Alles, hoe zeer ook, gaat zingen.